

Ria Tuenter schreef 'monumentje' voor haar dementerende moeder

VARSEVELD - Ria Tuenter wordt emotioneel als het moment ter sprake komt dat haar moeder gedwongen moest worden opgenomen in Den Es. "Ik kon dit verhaal ook heel lang niet opschrijven, maar ik vond dat het erin moest. Het is uiteindelijk ook gelukt. Maar als ik terugdenk aan dat moment, voel ik direct weer de pijn van toen. Mam was zó boos. Dat haar kinderen haar dát konden aandoen. Verschrikkelijk!"

Het verhaal staat in haar boek *Mama raakt kwijt*, dat half november het levenslicht ziet. Niemand minder dan schrijver Jan Siebelink neemt het eerste exemplaar in ontvangst. Ria Tuenter: "Ik ken hem al heel lang. In 1992 heb ik hem geïnterviewd als correspondent van de Gelderse Post. We hebben sindsdien altijd contact gehouden en corresponderen ook nog altijd. Daarmee is de cirkel ook rond, want de redacteur die me toen de opdracht gaf voor dat interview was Joyce de Schepper. Zij heeft me geholpen met de samenstelling, de redactie en de vormgeving van het boek, samen met Gerard Muhlradt. Best heel bijzonder!"

96 pagina's met de columns *Mama raakt kwijt*, over haar dementerende moeder. Een deel van de verhalen uit het boek verschenen in weekblad *Vizier* en Facebook en leverden veel reacties op. "Ik schreef de verhalen mede om anderen te helpen die ook in deze situatie zitten. Want zelf merkte ik dat ik ook veel steun had aan de ervaringen van anderen. Dat bemerkte ik bijvoorbeeld tijdens het lotgenotencontact waar ik in Den Es (verpleeghuis in Varsseveld, red.) naar toe ben gegaan. Dat heeft me echt veel stappen verder gebracht, het idee alleen dat heel veel mensen hiermee te maken hebben." Tuenter voelt geen schaamte voor het gedrag van haar dementerende moeder. Een centrale rol in de verhalen is voor de antroposofische pop, die Ria haar moeder cadeau deed. "Daar was aanvankelijk niet iedereen gelukkig mee. Het is ook

Ria Tuenter met haar boek *Mama raakt kwijt*. Foto: Matthijs Groot Nibbelink

een raar idee om je moeder een popje cadeau te doen. Maar als je ziet hoe gelukkig en liefdevol ze omgaat met de pop. Ze praat ermee, geeft hem te eten en knuffelt ermee. Mijn moeder leeft in een andere wereld. Of eigenlijk verschillende werelden. Want dan weer voelt ze de drang om naar haar ouders te gaan, die er al lang niet meer zijn, dan wil ze naar haar werk of heeft ze het erover dat ze boodschappen heeft gedaan. Aan het begin was daar mee omgaan heel lastig. Want als je haar vertelde dat haar ouders niet meer leven, werd ze intens verdrietig en boos dat niemand haar dat heeft verteld. Maar als je meegaat in haar leefwereld, kreeg je het gevoel dat je tegen je moeder loog. En we zijn opgevoed met 'je mag niet liegen.' Maar op advies van de huisarts leerde de familie toch voor die laatste optie te kiezen. Meegaan

in haar verhaal zorgde ervoor dat haar moeder niet intens verdrietig werd om de dood van haar ouders. "Het wordt een instrument en je wordt ervoor beloond als je het gebruikt. Daardoor wordt het makkelijker."

"Moeder herkent ons nog steeds en dat scheelt wel. Ze heeft bovendien altijd goede zin als wij komen. Op haar verjaardag kreeg ze van de kleinkinderen zo'n blikken schildje, heel eenvoudig, met de tekst 'Oma, je bent de liefste van de hele wereld' erop. Ze las het en schoot meteen vol. Heel ontroerend, zo iets eenvoudigs", vertelt Tuenter. "Maar ook daarna, telkens als ze naar het schildje keek, gebeurde hetzelfde. Steeds kwamen de tranen, want dan was ze het alweer vergeten."

■ Lees verder op pagina 15

Ria Tuenter: 'Ik schreef ze zó op'

Vervolg van pagina 7

Haar moeder zit nu vijf jaar in Den Es. Ze voelt zich vaak eenzaam, vandaar ook de pop. "Zegt ze: 'Ik zie de kinderen nooit'. Maar dan weet ik dat diezelfde dag ook de andere familieleden zijn geweest. Maar dat is ze zo weer vergeten. Die eenzaamheid maakt best verdrietig. Hoewel we weten dat ze heel goed wordt verzorgd, want ze zegt ook vaak dat er heel lieve zusters zijn."

Een boekje op haar kamer was bedoeld om het bezoek te laten opschrijven hoe het met moeder ging, maar steeds was het boekje onvindbaar. Had ze het weer verstopt. "Dat was geen succes. Ik ben zelf aantekeningen gaan maken. Maar de verhalen opschrijven lukte me de eerste twee jaar niet. Ik heb veel gehuild in die tijd. Maar inmiddels kan ik er met een soort helicopterview naar kijken."

Op die momenten pakt Tuenter een onderwerp uit de notities en begint te schrijven. "Bijna al die verhalen kwamen heel makkelijk, ik schreef ze zo op." En ze zijn zeker niet vervelend. Sommige zijn juist zelfs heel komisch. "We moesten dan smakelijk lachen om de situatie. Zonder mijn moeder ook maar een moment te kakken te zetten. Het is eigenlijk een monumentje voor haar geworden. Ik denk dat ik met dit boekje wel iets open breek. Dat dementie voor veel mensen wat uit de taboesfeer wordt gehaald. Ik kan zonder enige schaamte naar mijn moeder kijken die in een andere leefwereld zit. Zelf had ze dat heel raar gevonden, een oudere vrouw met een pop."

"Daar groei je naar toe", vervolgt Tuenter. "Een goede vriendin had het er juist heel moeilijk mee. Zij kwam op bezoek en zat even naar haar te praten. Maar toen m'n moeder vermoeder raakte, pakte ze de pop die de hele tijd even verderop stond. Zo gauw ze popje in de armen had ging ze naar een andere wereld en begon met de pop te praten. Voor haar vriendin was dat zeer confronterend. Ze kon haar tranen niet bedwingen."

Bijna alle verhalen zijn luchtige schetsen van het contact met haar dementerende moeder. Steeds zoekt de schrijfster een kwinkslag. "We hebben nog steeds veel lol met z'n allen als we bij moeder op bezoek gaan", vertelt Tuenter. "De kleinkinderen gaan ook veel op bezoek en doen leuke spelletjes met oma. Of we kijken foto's van vroeger."

Tuenter ontving een bijdrage van de IDEefabriekAchterhoek. Die is bedoeld om boekjes te kunnen weggeven aan bijvoorbeeld het Alzheimer Café en voor het organiseren van lezingen van Tuenter over dit onderwerp, bijvoorbeeld tijdens lotgenotencontactbijeenkomsten.

De schutbladen van het prachtige en handzame boek, dat voor 14,95 euro in diverse boekhandels in de Achterhoek verkrijgbaar zal zijn, kregen een prachtige tekening van kunstenaar Heidi Kraan. Zeker ook geschikt om cadeau te geven, ondanks het pittige onderwerp. Het is onder meer te bestellen via

■ www.mamraaktkwijt.nl